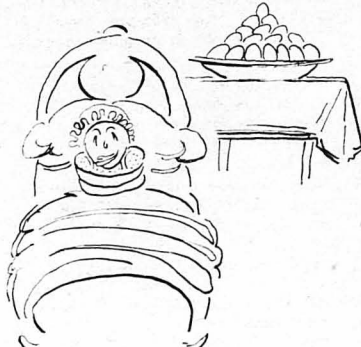

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

..... Τ Α Ω Α .....

Πρώτη φορά βρέθηκε σε τόση άμνηστία. Αύτος που πάλεψε, χρόνια και χρόνια, με λύκους και θηρία, με άνεμους και νεροποντές, με θυμούς της γης, με στοκαχία της φύσεως και όργες ανθρώπων, και δέν γάλασε ποτέ του, αυτός που χώθηκε μέσα στην πολέμου τη φωτιά και μάσησε τα μολύβια και τα σίδερα στις μεγάλες του πολέμου καταγίδες και σύμωσε το σώμα του με της γης τα χώματα, χωρίς ποτέ του να ταραχτεί, αυτός σήμερα τα είχε χάσει!...

— Ουά! Ουά! Ουά!...

Εκεί εμπρός του, μέσα σε μιιά ξυλένια κούνια, σκεπασμένο με πολύχρωμες σπιτικές κουβέρτες, ένα μαρονοδέλι, ένα κομματάκι κρέας, έλαιαγε και τσίριξε και σωματούς δέν είχε. Τού κάκου τού έδινε το φέσι του και τού κουνούσε πάνω απ' τ'ό κεφάλι του τη μιάση του φούντα για να τ'ησυχάση, τού κάκου τού χτυπούσε τη ξιφολόγη στη θήκη της, για να τραβήξη την προσοχή του, τού κάκου τού έβγαζε κάτι κλειδιά απ' την τσέπη του και τού τα κουνούινε, κοντά στ' αυτό του, τού κάκου τού σφύριζε σιγά, με την ειζωνική σφύριχτρα, με την όποια προσκαλούσε τ'ό άποσπασμα όταν ήτανε οσορπισμένο.

Τίποτε αυτό. — Ουά!... Ουά!... Ουά!... Θέλησε για μιιά στιγμή να τ'ο σηκώση στα χέρια του. Μά ήτανε μαλακό κι' απαλό και φοβήθηκε να μη τού γλυστρήση μέσα από τα δάχτυλα και πέση και σκοτωθώη στο πάτωμα. Τ'ό ακούμπησε λοιπόν ξανά στην κούνια κατατρεμαγμένος, αυτός που έπιανε κι' έλιωνε στα σιδερένια χέρια του γιγάντιους Βουλιγάρους και Τουγκαλάδες, σάν τα θηρία μαλλιαρούς!...

- Ουά! Ουά! Ουά! Ουά!...
- Τί να τού ζάνη;
- Έλγε σαστίσει μαζί του αυτός που δέν σάστισε ποτέ μπρός σε κανένα συνταγματάρχη όργισμένο κι' άγροισμένο...
- Ουά! Ουά! Ουά!...
- Τί διάλο ήθελε να καταλάβωη στου πατά τ'ό σπιτι; Καλά τού είπε ο πάρεδρος τού γειτονικού χωριού: — Να μην «ζονέψης», κ'ό έπιλοχία, σ'ουο πατά, για τ'ό πατάς είναι Ούνιτης...
- Τί είναι, λέει; 'Ούνιτης; Δέν είναι πατάς δηλαδή;
- Πατάς είναι.
- Δέν πιστεύει τ'ό Χριστό;
- Χριστό πιστεύουνε κι' αυτοί, μά τόν πιστεύουνε άλλωδς.
- Δέν έχει Παρχαλιά τώρα κι' αυτός;
- Έχει, μου φαίνεται, αλλά είναι Ούνιτης.
- 'Ούνιτης! Και πόσα πόδια έχουν οι 'Ούνιτης;
- Δυό.
- Δυό; Τότε τί πάει να πη 'Ούνιτης και ή μι ο νί τ η ς ! Σε χριστιανό θά πάω γ'ώ, δέν θά πάω σε Έβραίο!...

"Ήτανε ένας πατάς Ούνιτης!"

διάφορες προπαγάνδες τους, όσο ο Καλλισθένης ο Φούντας, γνωστός ζωοκλέτης και αένταλματίας». Άπεναντίας μάλιστα, τ'ό θεωρούσε κι' έπιτυχία τ'ό ότι θά κατέλυε στού Ούνιτη.

— Πατάς είναι μιιά φορά, σκέφτηκε. Άρα θά καιλοπεράσωμε.

Και σ' αυτό δέν έφερτε ξέω.

Μόνον που όταν πήγε στο σπίτι, έλειπε ο πατάς. 'Η παπαδιά, μιιά στρογγυλή και τριζάτη γυναικούλα, μάλις τόν ελδε ταραχτηκε. "Όταν δυος κατάλαβε ότι ο έπιλοχίας ήταν ξένος και περαστικός, έτρεξε να τόν περωτοιθώη. Και βγήκε μιιά στιγμή έξω για να οικονομήση ποτήρια, πιάτα, τραπεζοκάντηλο, άφίνοντας τις μεγαλοδομαδιάτικες δουλειές της. Και τί δουλειές; Ένα σωρό. Έλγε να καθαρίση τ'ό σπιτάκι της, να βάρη τ' αυγά της, να λύνη όλα τ'ο νοικοκυριού της τα χρειαζόμενα, για τ'η μεγάλη ήμερα της Λαμπρής. Γιατί ή κακομοίρα ή παπαδιά δέν ήτανε Ούνιτισσα. Άπεναντίας μάλιστα, ήτανε Χριστιανή και πολύ θρησκα!... Και άν έπηρε τόν Ούνιτη τόν πατά, τόν κακό και τόν άφορεσμένο, τόν πήρε από ανάγκη κι' από φτώχεια, Χρωστούσε ο πατέρας της και θά τόν πιάνανε. Πλήρωσε λοιπόν ο Ούνιτης τού πατέρα της τα χρέη. Και εις άντάλλαγμα, τού έδωσε αυτή τα νεύα της και τήν όμορφιά της, τ'ό κορμί της και τ'ό είναι της. Μά όχι και τήν καρδιά της!

— ... 'Ουά!...

"Ετσι λοιπόν έτοιμάσε τ' αυγά και σφύριξε τ'ό σπιτι της, γιατί κι' οι Ούνιτες, ύποχρεωτικώς, προσποιούνται ότι κάνουν Πάσχα κι' αυτό μαζί με τους χριστιανούς... Άλλωστε, τέτοιες διαταγές τούς έχουνται κι' απ' τόν Μεγάλο Παπαγάρο, για να πετύχουν τόν σχολό τους... Και τ'ό κάνουνε... Βγήκε λοιπόν ή παπαδιά, για να οικονομήση τ' άπαραίτητα, άφίνοντας για μιιά στιγμή τ'ό μωρό και τόν έπιλοχία στο σπίτι.

Άλλά τ'ό μωρό άρχισε να κλάμματα κι' ο έπιλοχίας, πρώτη φορά έχοζόμενος σ' έπαρη μ' ένα τέτοιο θηριο, δέν ήξερε πώς να τ'ό περιποιηθώη και πώς να τ'ό ησυχάση. Έκανε να τ'ό πάρη στα χέρια του, φοβόταν μην τού πέσει... Τού κουνούσε τ'ό φέσι, τού χτυπούσε τήν ξιφολόγη του. Τίποτε ένενο, άμέρωτο: — Ουά! Ουά! Ουά!... Έστριγγίλιζε σάν τ'ο τσαζάλι, φώναζε σάν άγροφότος! Άπαιδηρόμενος πειά ο έπιλοχίας, στάθηκε. — Δωσε μου είκοσι κλέφτες, είπε σάν να μιλούσε με τόν Θεό, νά τούς καταφέρω, αλλά τούτο δω τ'ό βλάσ! τί να τ'ό κάνω;... — Ουά! Ουά! Ουά!... — Τί διάλο να βέλη; σκεφτόταν ο άποσπασματάρχης και γούρε ένα γούρο τ'ό βλέμμα του.

— Πισω μου σ' έχω, Σατανά, και μπροστά μου σε βλέπω!...

Έξαφνα, άπάνω κει σε μιιά πατέλλα, ελδε χαροπιά και καταποφρα ένα σωρό κόκκινα της Λαμπρής αυγά, αυγά μόλις βαμμένα, που φάνταζαν και φωτίζαν τα πάντα με τ'ό ζωηρό τους χρώμα.

— Μωρέ, να τί θέλει και τόση ώρα δέν τ'ό καταλάβαινα! φώναξε ο έπιλοχίας χτυπώντας τ'ο κεφάλι του. — 'Ουά! 'Ουά ζητάει!... — Και πήρε και πρόσφερε στο μωρό τ'ό π'ό μεγάλο κόκκινο αυγό. — Ουά! Ουά!... σφριγγίλιζε χωρίς να πάρη έκεινο.

— 'Ουά! Ουά!... σφριγγίλιζε χωρίς να πάρη έκεινο. — 'Ουά! Ουά!... σφριγγίλιζε χωρίς να πάρη έκεινο. — 'Ουά! Ουά!... σφριγγίλιζε χωρίς να πάρη έκεινο.

Κι' όταν γούρε ή παπαδιά κι' άνοιξε τόν κόρφο της να τ'ό βυζάξη, τότε πειά κατάλαβε ο πεινασμένος εν τής μακράς και άισθηράς σαρκωστής έπιλοχίας, τί ειδους εδώνε ζητούσε ο μικρός. 'Ον, τ'ό όποιον θά λαχάρωε κι' ένας μεγάλος κι' άόμαμα περισσότερο ένας έπιλοχίας σφριγγίλις και νησιτικός, άναμένος από τ'ά βουνα, τήν άνοιξη και τ'ά νεύα!... Και άνέθηκε τ'ό αίμα στο κεφάλι.

"Ένα πράσο με μακρ'ό π'όσσινα φουπανάνα."

"Έπιλοχίας Γιώργου Καραμοτόρος!"

του άποσπασματάρχου και φλογίστηκε ή μορφή του και γούρλωσαν τή μάτια του και τού ήθελε ν' άρχισή να φωνάζει κ' αυτός, σαν τή μορφή: — Ωά!... Ωά!... Ωά!...

Μήπως τούθινε κ' αούτουνού ή παλαδιά ένα τέτοιο «ώόν» που τή φύλαγε — άλλοίμονο — για κείνον τόν άντίχριστο τόν παπά, κ' όχι για έναν φιλόχρηστο και εύσεθή έπιλοχία!... Μά σκέφτηκε έξαφρα τή άγιε μέρες εινε και λούφαζε. Γύρισε άλλου τή μάτια του και σταυροκοπήθηκε μοιρομυρίζοντας:

— Πίσω μου σ' έχου, Σατανά!... Άλλά κ' άπ' τή μέρση που γύρισε τή μάτια του ήπιχε άλλος πειρασμός. Τά κόκκινα αυγά, λαχταριστά και προκλητικά, που λές και τού φωνάζαν:

— Έλα, κωρ έπιλοχία, έλα να μās ρουφήξεις, έλα να μās χαρής και να μās άπολαύσης!...

Και πάλι σταυροκοπήθηκε ό έπιλοχίας. — Πίσω μου σ' έχου, Σατανά, κ' μπροστά μ' οι ρέπου!... μοιρομυρίζουσε.

Κι' έστρεψε τή προσώπου τόν κατά τήν άλλη τή μεριά, όπου όλοστρόγγυλο, κρουστό και ρόδινο έβάνταξε τή άλλο «ώόν» τής παλαδιάς. 'Ο άποσπασματάρχος έφράδαξεν:

— Πίσω μου σ' έχου, Σατανά!... μοιγγυρισε.

Ευτυχώς, από τή δύσκολη αυτή περίσταση τόν έβγαλε ή άμφις τού παπά, ό όποιος χαρέτηκε τόν ζένο του λέγοντας:

— «Μάρτυς τού 'Ιερωδάς!

— Έπιλοχίας Γιώργους Καραμούτρου! έπε κ' ό άποσπασματάρχος, γοιμίζοντας ότι ό παπάς τού εινε τ' όνομά του.

Η παπαδιά κοιμηθήκε άμέσως κ' έτρεξε να έτοιμάσει να φάνε.

Όταν στρώθηκε τή τραπέζι, έβδαιαν μπρός στόν έπιλοχία μαυρες ελνές, κοκκινωπά γενάτα κρεμμύδια, κ' ένα πράσσο με μακρά πρόσινα φουστάνια!...

Μπρός όμως στόν παπά βάλανε αυγά και τυρί.

Ό έπιλοχίας κύτταξε και ξανακύτταξε τόν παπά για να δη τί θάκανε.

Ό Ορνίτης, όπως όλοι οι Φραγκοπαλάδες, έφαγε τή πρώτο και τή δεύτερο αυγό κ' έτοιμαζόταν να χάψη και τή τρίτο, όταν ό έπιλοχίας δέν βίαταξε πειά και τού εινε:

— Πατούλη μου, τρώνε αυγά σήμερα, τέτοια μεγάλη μέρα;...

Ό παπάς πήρε ύφος μισοκακόμοιφο και μιλούσε:

— Έ, άρρωστιάρας είμαι βλέπεις, παιδί μου, τί να κάνω;... Τρώω!...

Τότε κ' ό έπιλοχίας έφαξε ένα βλέμμα λάιμαργο στών κρουστά σαν μοιρομυζία άνοξιάτικα «ώόν» τής παπαδιάς και εινε:

— Τότε να φάω κ' εγώ, για να μών άρρωστίσω!

Και θέλουμε να πουνε πως έγεύσατο!... Μά όχι τή Μεγάλη Βδομάδα. Σάν καλός χριστιανός, περιμενε τή βράδυ τής Άναστάσεως...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο,ΤΙ ΔΙΑΛΕΓΟΥΜΕ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

(Από τήν τελευταία δοθείσαν ενδιαφέρουσαν διάλεξιν τού σεβαστού καθηγητού κ. 'Ιακ. Δραγάση).

Ό περιφημος για τή φιλοπατρία και τή μόρφωσι του Διδάσκαλος τού Γένους Γεώργιος Γεννάδιος προσελήθη κατά τή έτος 1817 από τήν έλληνική κοινότητα τής 'Οδησού, κατά σύστασιν τού Καποδίστρια, για να διοργανώσει τήν εκεί όνομαστή Σχολή τών όμογενών μας. Κατά τή διάσκεψη τής παραμονής τού στην 'Οδησό, συνέδρασαν στό Γεννάδιο άρκετά περιστατικά, από τή όποια άναφέρουμε παρακάτω ένα, πολύ χαρακτηριστικό.

Έκεινή τήν έποχή στη Ρωσία συνιθιζόταν να μών άφίνου μοιστάκι παρά μόνον οι άξιωματικοί. Όλοι οι άλλοι, άκόμη και οι διημόσιοι υπάλληλοι, ήσαν ύποχρεωμένοι να τού ξυρίζουν και να μη διατηρούν παρά μόνον άφοροίτες, άν ήθελαν.

Όταν λοιπόν έφτασε εκεί ό Γεννάδιος, οι συμπατριώτες του τού υπέδειξαν να συμμορφωθεί και αυτός προς τήν έπιτατούσα συνήθειά τού τόπου. 'Ο Γεννάδιος όμως έξεμάνη και εδήλωσε ότι προτιμούσε να φύγει άπ' τή Ρωσία, παρά να υποβληθή στην έξευτελιστική, όπως είνουμε, διατύπωση τού ξυρίσματος.

Ευτυχώς έπιηρομορήθηκε τίς διαθέσεις τού ό Καποδίστριας, ό όποιος τόν έμπόδισε να πραγματοποιήσει τήν άπειλή του. Προς τούτο είνήρησε να τού παραχωρήσει τιμητικώς ό βαθμός τού... λοχαγού, κ' έτσι σώθηκε τή μοιστάκι τού Γενναδίου...

***

Τόν Γεννάδιο δέν τόν έκτιμούσαν μόνον οι συμπατριώτες μας στην 'Οδησό, αλλά και οι Ρώσοι κ' αυτός ό Αυτοκράτωρ τής Ρωσίας, ό όποιος έπισκεψήθη μάλιστα αυτοπροσώπως τήν 'Ελληνική Σχολή τής 'Οδησού και προσφωνήθηκε από τόν σοφό καθηγητή τής.

Λέγεται μάλιστα ότι στην περίσταση αυτή ό Τσάρς, θέλοντας να δείξει στό Γεννάδιο τήν είνουία του, έπεφόρτισε τόν ύπουρω του Καποδίστρια να τού άπονείμη τόν τίτλο τού βαρόνου.

— Άλλοίμονο! Άν άρχίσουμε οι Έλληνες να γινόμαστε βαρόνοι, ύπάρχει κίνδυνος να βγάλουν μερικοί από μās τή βρα και να μείνουν μόνον... όνομα!...

***

Κατά τή έτος 1829 ό Γεννάδιος βρισκόταν στην Αίγυπτο και διεύθυνε κατ' εντολήν τής Κυβερνήσεως τήν περιφημο Κεντρικόν Σχολείον, τή όποια άργότερα μεταφέρθηκε στην Αθήνα, κοντά στην 'Ακρόπολι, στη θεία τής σημερινής 'Εξαρχίας τού Παναγιώτου Τάρου.

Μιά μέρα λοιπόν τού ό Διδάσκαλος τού Γένους βρισκόταν στην αίθουσα τών παραδόσεων κ' έκανε μάθημα στα παιδιά, μπηκε ξαφνικά μέσα από τούς γνωστοτέρους σπατηγούς τής έποχής, όλομορφόντας σαν σε μάχη και κατηίζοντας τή τοιποίικη του!

Ό Γεννάδιος, μόλις τόν είδε να μταινή κατ' αυτών τόν τρόπο, κατελήφθη από δικαιο ήμιο και τού φωνάζε με άγριο κ' έπιτακτικό ύφος:

— Βρε Τούρκο! Ποι θάρεις πως μταινεις και περπατάς έτσι; Έβγα έξω γρήγορα! Γι' αυτό λευτερώσατε τήν Ελλάδα, για να καθήσετε εοείς στη θεία τών Τούρκων; Ντροπή σας! Πών εμπας εδω μέσα, έπρεπε να βγάλης τή σαρούχια σου και νάρθης ξυπόλυτος, γιατί αυτός ό τόπος εινε άγιος σαν εκκλησία...

Ό δυστυχής στρατηγός έμεινε έμβρόντητος μπρός στην άπροσδόκητη αυτή ύποδοξη τού αυστρου διδασκαλίου και άναγκάστηκε ν' άποχωρήσει καταντροπιασμένος.

***

Ιστορική έχει μείνει επίσης και ή συμπιλίωση τού Κολέτη και τού Μαυροκορδάτου, θανασίμων πολιτικων άντιπάλων τής έποχής, συμπιλίωση που κατορθώθηκε χάρις στη φιλοπατρία και τήν ετοιμότητα τού Γενναδίου.

Κατά τήν έπέτεο δηλαδή τής εθνικής μας εορτής στα 1847, έγινε στό Ν. Φάληρο λαμπρά τελετή πάνω από τόν τάρο τού Καραϊσκάκη. Στην τελετή αυτή παρεύρισκοντο οι σπουδαιότεροι άνδρες τής έποχής και πρώτοι-πρώτοι, φυσικά, ό Κολέτης, πρωθυπουργός τότε, και ό άντιπάλος τού Μαυροκορδάτος.

Μετά τή δοξολογία, ό φιλοπατρις Γεννάδιος βώηκε μιά κατάλληλη στιγμή και παίφνοντας από τή χείρι τόν Κολέτη τόν έφερε κοντά στό Μαυροκορδάτο και τούς εινε:

— Άγκαλαστήτε, αδελφια! Όλο τή χρόνο τρώγεστε και κινηγάτε ό ένας τόν άλλο. Δώστε τώρα τή φιλή τής αγάπης και στοματίσεσθε κάθε διχόνοια...

Οι δύο πολιτικοί συγκινήθηκαν από τήν παρακλήσιν τού Γενναδίου και από κείνη τήν ήμέρα συμπιλιώθηκαν για τή καλή τής πατρίδος.

ΑΡΑΒΙΚΑ ΠΕΖΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

ΖΟΡΑ, ΓΙΑΤΙ;..

Ζόρα, γιατί δέν με θέλεις; 'Επειδή είμαι κουλός; Μά κ' ό Ταμερλάνος ήτανε κουλός, και μάλιστα εκούτσαينه. 'Οστόσο βγήκε παντού νικητής κ' έξουσίασε τή μεγαλύτερο βασιλείο τού κόσμου...

Ζόρα, γιατί δέν με θέλεις; Έλα, πές μου τήν αλήθεια. 'Επειδή είμαι κουλός; Χωρίς άλλο γι' αυτό...

Έχω όμως ένα χέρι που μπορεί να σε υπερασπίσει περιφημα, ένα χέρι για να σε σφίξω δυνατά άπάνω στα στήθη μου τ' άντρεία, ένα χέρι έτοιμο να κοιμητιάσει όποιον άλλον θα τολμούσε να σ' έρωτευτεί...

Μάθε πως για να σε γλυτώσω από τούς Κιργισί, που ήθελαν να γλιεντήσουν με τή σωμα σου — όπως και με τών άλλων γυναικών — γι' αυτό σέρονμα τώρα σακατεμμένος και ντροπιασμένος...

Μ' έπιασε στη μάχη ό αρχηγός τους και μοιχουσε τ' άριστερό μου χέρι με τή γιαγιάν του... Μά αυτό και κοιμημένο άκόμα, σάλεινε καταγής-καταματομένο και μισοζώντανο, σαν να ζητούσε να σε προφυλάξει άπ' τόν εχθρό...

Άπό κείνον πόν καιρό τή μάτια σου τή μαύρα — μαύρα σαν ώριμα σταφύλια — έκλεισαν μέσ' στό δίχτυ τών μακρουλιών μεταξωτών, φρυδιών σου τήν καρδιά μου... Ζόρα, σε λατρεύω...

Ζόρα, γιατί δέν με θέλεις;...

